

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie.

DR MATEUSZ CHATYS

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet ŁÓDZKI

MONITOR ASEAN

LUTY 2026

WYBORY W TAJLANDII

W przedterminowych wyborach parlamentarnych przeprowadzonych w Tajlandii zwycięstwo odniosła konserwatywna partia Bhumjaithai, kierowana przez premiera Anutina Charnvirakula, zdobywając największą liczbę mandatów w 500-osobowej Izbie Reprezentantów. Drugą pozycję zajęła reformistyczna Partia Ludowa, natomiast partia Pheu Thai uplasowała się na trzecim miejscu. Komisja wyborcza Tajlandii zatwierdziła większość wyników głosowania, co otwiera drogę do utworzenia nowego rządu koalicyjnego. Rezultaty wyborów potwierdzają wzmocnienie nurtu konserwatywnego oraz ugrupowań sprzyjających dotychczasowemu establishmentowi politycznemu.

I. STOSUNKI WEWNĄTRZ ASEAN

2 lutego: na Filipinach złożono kolejne wnioski o impeachment wiceprezydent. Filipińskie organizacje obrony praw człowieka oraz aktywiści polityczni złożyli kolejną serię wniosków o impeachment wobec wiceprezydent Sary Duterte, zarzucając jej korupcję oraz zdradę zaufania publicznego. Nowe skargi stały się możliwe po niedawnym orzeczeniu Sądu Najwyższego, który uznał, że wcześniejsze postępowanie impeachmentowe zostało formalnie wszczęte 14 stycznia 2025 r., co oznaczało wygaśnięcie rocznego okresu immunitetu dzień później. Wnioski zostały złożone przez dwa środowiska: lewicowych aktywistów wspieranych przez blok Makabayan oraz grupę działaczy pod przewodnictwem Kiko Aquino Dee, wnuka byłego prezydenta Benigno Aquino, w której znalazł się również znany krytyk „wojny z narkotykami”, ksiądz Flavie Villanueva. Zarzuty wobec Duterte są zbliżone do tych z poprzedniego roku i obejmują m.in. przyjmowanie łapówek od wykonawców, nadużywanie środków publicznych oraz groźby zamachu na prezydenta Ferdinanda Marcosa Jr., jego żonę i spikera Izby Reprezentantów Martina Romualdeza. Prawnicy wiceprezydent zapowiedzieli zdecydowaną obronę w ramach procedur konstytucyjnych. Ewentualny impeachment, jeśli zostałby zatwierdzony przez Izbę Reprezentantów i Senat, skutkowałby utratą urzędu oraz dożywotnim zakazem pełnienia funkcji publicznych.

4 lutego: wnioski w sprawie impeachmentu prezydenta Filipin zostały odrzucone. Komisja ds. sprawiedliwości Izby Reprezentantów uznała, że dwa wnioski o impeachment wobec prezydenta Ferdinanda Marcosa Jr. – oskarżające go o korupcję, naruszenie konstytucji oraz zdradę zaufania publicznego – nie mają wystarczających podstaw merytorycznych. Decyzja zapadła po trzech dniach obrad nad skargami wniesionymi niezależnie przez prawnika oraz grupy aktywistów. Ostateczne rozstrzygnięcie należy do pełnego składu Izby Reprezentantów, która może zatwierdzić ustalenia komisji lub je uchylić. Obecnie Izba jest zdominowana przez zwolenników urzędującego prezydenta. Przewodnicząca komisji, Gerville Luistro, zapowiedziała zakończenie prac nad raportem i jego przekazanie do obrad plenarnych do 9 lutego, choć termin rozpatrzenia dokumentu zależy od decyzji samej Izby. Aby impeachment mógł dojść do skutku, musi go poprzeć co najmniej jedna trzecia członków Izby Reprezentantów. W takim przypadku sprawa trafiłaby do Senatu, który przeprowadziłby proces z udziałem 24 senatorów jako sędziów. W historii Filipin impeachmentem objęto dotąd pięciu najwyższych urzędników państwowych, przy czym tylko jeden – były prezes Sądu Najwyższego – został ostatecznie skazany i usunięty z urzędu.

4 lutego: nowy dowódca malezyjskich sił zbrojnych zapowiedział przeprowadzenie gruntownej reformy. Nowo mianowany szef Sił Zbrojnych Malezji, generał Malek Razak Sulaiman, zapowiedział przeprowadzenie gruntownej reformy i „całkowitego oczyszczenia” wojska, stawiając kwestie przejrzystości i odpowiedzialności w centrum swojej agendy. W swoim pierwszym wystąpieniu po objęciu urzędu podkreślił, że armia nie będzie tolerować żadnych naruszeń zasad ładu instytucjonalnego, zarządzania kadrami, finansów publicznych ani procedur zakupowych. Deklaracja ta nastąpiła w kontekście niedawnych kontrowersji, które – jak przyznał generał – stanowiły poważny sygnał ostrzegawczy dla całej instytucji. W styczniu Malezyjska Komisja Antykorupcyjna zabezpieczyła majątek o wartości około 2,8 mln USD w ramach śledztwa dotyczącego zamówień wojskowych, w które zamieszany był były dowódca wojsk lądowych, oskarżony o pranie brudnych pieniędzy.

4 lutego: wojskowy rząd w Mjanmie zapowiedział powołanie nowego organu nadzorującego administrację wojskową oraz cywilną. Władze wojskowe Mjanmy zapowiedziały utworzenie nowego organu – Rady Konsultacyjnej Unii – który ma sprawować nadzór zarówno nad administracją cywilną, jak i strukturami wojskowymi. Dzięki temu przywódca junty, generał Min Aung Hlaing, będzie mógł objąć stanowiska prezydenta bez jednoczesnego ograniczenia jego kontroli nad siłami zbrojnymi. Nowa, pięcioosobowa rada otrzyma wyjątkowo szerokie kompetencje, obejmujące kluczowe obszary bezpieczeństwa narodowego oraz proces legislacyjny, co uczyni z niej nadrzędny

organ stojący ponad władzą wykonawczą, ustawodawczą i sądowniczą. Ponadto rada nie będzie podlegać żadnym mechanizmom nadzoru, co rodzi poważne obawy o całkowity brak odpowiedzialności i dalszą koncentrację władzy w rękach elit wojskowych.

5 lutego: Kambodża zwróciła się do Francji o udostępnienie dokumentów pozwalających na rozwiązanie sporu granicznego z Tajlandią. Premier Kambodży Hun Manet zwrócił się do Francji o udostępnienie archiwalnych dokumentów historycznych i technicznych, które mogłyby pomóc w rozwiązaniu wieloletniego sporu granicznego z Tajlandią. Prośba została skierowana w liście do prezydenta Francji Emmanuela Macrona i obejmuje również zaproszenie do udzielenia wsparcia eksperckiego i doradczego.

6 lutego: Indonezja i Australia podpisały traktat o wspólnym bezpieczeństwie (Australia-Indonesia Treaty on Common Security). Podczas swojej wizyty w Dżakarcie premier Australii Anthony Albanese spotkał się z prezydentem Prabowo Subianto, z którym podpisał nowe porozumienia dotyczące zacieśnienia dwustronnej współpracy z zakresu bezpieczeństwa. Umowa nawiązuje do wcześniejszych porozumień dwustronnych, w tym traktatu z Lombok z 2006 r. oraz historycznego paktu z początku lat 90-tych XX wieku, zerwanego po referendum niepodległościowym Timoru Wschodniego.

7 lutego: Francja zapowiedziała największe w historii zaangażowanie w tegoroczne manewry Balikatan organizowane na Filipinach. Francja zapowiedziała wysłanie do Filipin znaczącego kontyngentu morskiego na tegoroczne manewry Balikatan. W ramach misji szkoleniowej Jeanne d'Arc 2026 do ćwiczeń dołączą dwa okręty: wielozadaniowy okręt desantowy FS Dixmude typu Mistral oraz fregata rakietowa typu La Fayette - FS Aconit, wraz z pododdziałami piechoty morskiej, śmigłowcami i systemami bezzałogowymi. Oba okręty zostały w ostatnich latach gruntownie zmodernizowane i wyposażone w nowoczesne sensory oraz uzbrojenie, umożliwiające działanie w wymagającym środowisku współczesnych operacji morskich. Będzie to pierwsze w historii ćwiczeń Balikatan rozmieszczenie francuskiego okrętu desantowego o dużym pokładzie lotniczym, co podkreśla rosnący poziom zaangażowania Paryża w regionalną współpracę obronną z Manilą. Udział we wspólnych manewrach na Filipinach stanowi część szerszego programu obecności francuskiej marynarki wojennej w regionie Indo-Pacyfiku w 2026 r. Celem pięciomiesięcznej misji Jeanne d'Arc jest przygotowanie oficerów do długotrwałych operacji ekspedycyjnych oraz zapoznanie ich z nowymi wyzwaniami, w tym z wykorzystaniem systemów bezzałogowych i zarządzaniem danymi na współczesnym polu walki.

8 lutego: w ramach swojej pierwszej zagranicznej podróży premier Indii odwiedził Malezję. Liderzy obu państw uzgodnili znaczące pogłębienie

współpracy w obszarach handlu, łączności, bezpieczeństwa żywnościowego oraz technologii cyfrowych, co było głównym rezultatem dwudniowej wizyty premiera Indii Narendry Modiego w Kuala Lumpur. Spotkanie odbyło się w kontekście dążeń Indii do wzmocnienia zaangażowania w Azji Południowo-Wschodniej oraz starań Malezji o poszerzenie partnerstw gospodarczych i politycznych w obliczu globalnej i regionalnej niepewności. Obaj przywódcy zadeklarowali wolę dalszego zwiększania wymiany handlowej, która w 2025 r. wyniosła 20,1 mld USD, wyraźnie wykraczając poza dotychczasowe poziomy współpracy. W trakcie wizyty podpisano i wymieniono ponad dziesięć memorandumów o współpracy, obejmujących m.in. kształcenie techniczne i zawodowe, półprzewodniki, transformację cyfrową, zwalczanie korupcji oraz współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa. Strony uznały również rozwój połączeń lotniczych i morskich za kluczowy czynnik sprzyjający pogłębieniu relacji gospodarczych, inwestycyjnych i społecznych. Istotnym elementem rozmów było bezpieczeństwo żywnościowe. Przywódcy uzgodnili zacieśnienie współpracy w handlu podstawowymi surowcami rolnymi oraz budowę stabilnych i odpornych łańcuchów dostaw. Malezja potwierdziła swoją rolę jako wiarygodnego dostawcy oleju palmowego, a obie strony zadeklarowały pogłębienie współpracy w tym sektorze. Dodatkowo uzgodniono zwiększenie wykorzystania walut lokalnych w rozliczeniach handlowych i inwestycyjnych, przy wsparciu banków centralnych obu krajów. Rozmowy objęły także kwestie międzynarodowe, w tym wojnę w Ukrainie oraz konflikty na Bliskim Wschodzie, zwłaszcza w Strefie Gazy. Obaj przywódcy opowiedzieli się za rozwiązywaniem sporów drogą dyplomacji, reformą instytucji międzynarodowych oraz konsekwentnym, pozbawionym wyjątków podejściem do zwalczania terroryzmu.

9 lutego: ministerstwo spraw zagranicznych Filipin utworzyło nowe stanowisko rzecznika do spraw morskich. Rogelio Villanueva Jr został mianowany na rzecznika do spraw morskich w ministerstwie spraw zagranicznych Filipin. Nowy rzecznik przedstawił cztery kluczowe filary filipińskiej „morskiej dyplomacji państwowej”: przywiązanie do prawa międzynarodowego, podtrzymywanie kanałów bilateralnych i regionalnych, wzmacnianie sojuszy oraz partnerstw wielostronnych, a także rozwój krajowych zdolności instytucjonalnych. Jako przykład skuteczności tej polityki wskazał tymczasowe porozumienie z Chinami z lipca 2024 r., które umożliwiło bezpieczne przeprowadzenie 12 misji zaopatrzeniowych dla posterunku na BRP Sierra Madre w pobliżu płycizny Second Thomas na spornym obszarze Morza Południowochińskiego.

9 lutego: przeciwko wiceprezydent Filipin złożono trzeci wniosek o impeachment. Przedstawiciele filipińskiego duchowieństwa złożyli wniosek o impeachment wiceprezydent Sary Duterte, będący już trzecim takim postępowaniem wszczętym przeciwko niej w ciągu niespełna tygodnia. Sara

Duterte, córka byłego prezydenta Rodrigo Duterte, była już w 2025 r. objęta procedurą impeachmentu przez Izbę Reprezentantów, jednak Sąd Najwyższy odrzucił wówczas sprawę z przyczyn proceduralnych. Najnowsza skarga, złożona przez część inicjatorów wcześniejszego, unieważnionego postępowania, zarzuca wiceprezydent sprzeniewierzenie środków publicznych w wysokości ponad 8,5 mln USD. Dokument odwołuje się również do kontrowersyjnej wypowiedzi, interpretowanej jako groźba śmierci wobec prezydenta Ferdinanda Marcosa Jr. Zgodnie z konstytucją Filipin, wszczęcie impeachmentu skutkuje procesem przed Senatem, a ewentualne uznanie winy oznaczałoby zakaz pełnienia funkcji publicznych oraz definitywne wykluczenie Duterte z rywalizacji o urząd prezydenta w wyborach w 2028 r.

9 lutego: konserwatywna partia Bhumjaithai zwyciężyła w wyborach parlamentarnych w Tajlandii. Według wstępnych danych komisji wyborczej partia Bhumjaithai zdobyła około 197 z 500 mandatów w Izbie Reprezentantów, wyraźnie wyprzedzając progresywną Partię Ludową (ok. 112 mandatów) oraz dotychczas dominującą Pheu Thai (ok. 78 mandatów). Jest to pierwsza wygrana konserwatywnego ugrupowania w Tajlandii od 1996 r. Sukces wyborczy partii przypisywany jest skutecznemu wykorzystaniu nastrojów nacjonalistycznych wywołanych konfliktem granicznym z Kambodżą oraz rozbudowanym sojuszom z wpływowymi lokalnymi strukturami politycznymi w prowincjach. Strategia ta pozwoliła Bhumjaithai osiągnąć dobre wyniki w okręgach jednomandatowych.

10 lutego: Izba Reprezentantów odrzuciła wniosek o impeachment prezydenta Filipin. Ferdinand Marcos Jr. uniknął procedury impeachmentu po tym, jak Izba Reprezentantów, zdominowana przez jego sojuszników, zdecydowaną większością głosów odrzuciła skargi złożone przeciwko głowie państwa. Decyzja zapadła tydzień po tym, jak sejmowa komisja sprawiedliwości uznała dwie skargi za pozbawione podstaw merytorycznych. Prezydentowi zarzucano m.in. zdradę zaufania publicznego, korupcję oraz naruszenie konstytucji. W głosowaniu wymagającym poparcia co najmniej jednej trzeciej z ponad 300 deputowanych, aż 284 posłów opowiedziało się za odrzuceniem wniosków, przy zaledwie ośmiu głosach poparcia dla impeachmentu i czterech wstrzymujących się. Zgodnie z konstytucją Filipin, po odrzuceniu skarg kolejne wnioski o impeachment prezydenta nie mogą być składane do 2027 r. Po tej decyzji polityczna presja przesuwana jest w stronę wiceprezydent Sary Duterte, wobec której w ostatnich dniach złożono kolejną serię skarg, po nieudanej próbie jej impeachmentu w 2025 r. Od przywrócenia demokracji w 1986 r. jedynie jeden filipiński prezydent, Joseph Estrada, został formalnie postawiony w stan oskarżenia, choć jego proces w 2001 r. zakończył się fiaskiem. Spośród pięciu najwyższych rangą urzędników objętych w historii Filipin procedurą impeachmentu tylko jeden – były prezes Sądu Najwyższego Renato Corona – został skazany i usunięty z urzędu.

12 lutego: w eksplozji miny lądowej w pobliżu granicy z Kambodżą zostali ranni tajscy żołnierze. Tajskie siły zbrojne poinformowały, że jeden żołnierz stracił nogę, a dwóch innych odniosło drobne obrażenia w wyniku eksplozji w prowincji Si Sa Ket, graniczącej z Kambodżą. Do incydentu doszło podczas realizacji rutynowego patrolu w okolicach spornego obszaru granicznego między państwami.

13 lutego: partia Bhumjaithai przystąpiła do tworzenia koalicji. Po zdecydowanym zwycięstwie w przedterminowych wyborach parlamentarnych partia Bhumjaithai rozpoczęła proces formowania rządu koalicyjnego we współpracy z trzecią siłą polityczną – partią Pheu Thai. Lider Bhumjaithai i urzędujący premier Anutin Charnvirakul ogłosił zawarcie porozumienia w tej sprawie. Relacje pomiędzy Bhumjaithai a Pheu Thai mają charakter pragmatyczny i ambiwalentny. Obie partie współrządziły po wyborach w 2023 r., jednak sojusz rozpadł się w czerwcu 2025 r. w następstwie ujawnienia rozmowy telefonicznej między ówczesną premier Paetongtarn Shinawatra a byłym przywódcą Kambodży Hun Senem. Późniejsze odsunięcie Paetongtarn od władzy decyzją Trybunału Konstytucyjnego umożliwiło Anutinowi objęcie urzędu premiera. Po niespełna stu dniach rządów rozwiązał parlament i rozpiął wybory, które wygrał, korzystając z fali nastrojów nacjonalistycznych wywołanych konfliktem granicznym z Kambodżą.

14 lutego: dwóch urzędujących senatorów z Filipin wskazano jako współsprawców w postępowaniu przeciwko byłemu prezydentowi Rodrigo Duterte. Prokuratorzy Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) wskazali RONALDA DELA ROSĘ oraz CHRISTOPHERA GO jako współsprawców w postępowaniu dotyczącym zbrodni przeciwko ludzkości, w którym oskarżonym jest Rodrigo Duterte. Duterte usłyszał trzy zarzuty zbrodni przeciwko ludzkości, dotyczące jego domniemanego udziału w co najmniej 76 zabójstwach dokonanych w latach 2013–2018 w ramach tzw. „wojny z narkotykami”. Prokuratura utrzymuje, że oskarżony oraz wskazani współsprawcy realizowali wspólny plan „neutralizowania” osób uznanych za przestępców poprzez przemoc, w tym zabójstwa. Ronald Dela Rosa, były komendant filipińskiej policji i kluczowy wykonawca polityki antynarkotykowej, sygnalizował wcześniej obawy przed ewentualnym aresztowaniem i od miesięcy nie pojawia się publicznie. Z kolei Christopher Go, bliski współpracownik Rodrigo Duterte stanowczo odrzucił zarzuty, które jego zdaniem są całkowicie bezpodstawne.

15 lutego: Filipiny pracują nad nowelizacją przepisów dotyczących szpiegostwa. Komitet obrony narodowej i bezpieczeństwa Izby Reprezentantów Filipin pracuje nad nowelizacją przestarzałych przepisów, rozszerzając definicję szpiegostwa o nowoczesne technologie nadzoru oraz wprowadzając kary również w czasie pokoju. Projekt ustawy powstał w odpowiedzi na rosnące

zagrożenia związane z rywalizacją w sporze morskim z Chinami, w tym przypadki zatrzymań podejrzanych agentów i obywateli chińskich monitorujących wrażliwe obiekty państwowe, m.in. pałac prezydencki i bazy wojskowe, przy użyciu urządzeń do przechwytywania komunikacji i cyfrowego mapowania. Nowe przepisy obejmują odbiór, gromadzenie lub przesyłanie wrażliwych materiałów bez odpowiednich uprawnień, dostęp do rysunków, zdjęć, map i planów obiektów o znaczeniu strategicznym, zarówno w formie fizycznej, jak i elektronicznej. Osoby skazane mogą otrzymać karę dożywotniego pozbawienia wolności bez możliwości zwolnienia warunkowego oraz grzywnę do 20 mln peso (ok. 347 tys. USD). Z kolei cudzoziemcy zostaną deportowani i trwale pozbawieni prawa wjazdu na Filipiny. Projekt przewiduje również możliwość sądowego podsłuchu, monitorowania komunikacji elektronicznej i przeglądu kont bankowych podejrzanych osób w celu wykrycia finansowania przez zagraniczne służby wywiadowcze, a także zakaz posiadania urządzeń szpiegowskich, w tym dronów, kamer i lokalizatorów, przy czym naruszenie tych przepisów może skutkować karą do 12 lat więzienia i grzywną do 20 mln peso.

16 lutego: na marginesie Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa Filipiny podpisały z Włochami nowe porozumienie o współpracy. Ministra spraw zagranicznych Filipin Theresa Lazaro i włoski minister obrony Guido Crosetto podpisali umowę o współpracy z zakresu bezpieczeństwa, która zastąpiła wygasły protokół ustaleń. Zawarta umowa ma istotnie pogłębić relacje polityczne i z zakresu bezpieczeństwa między oboma państwami. Dokument obejmuje m.in. zapisy dotyczące zakupu uzbrojenia, współprodukcji obronnej, logistyki oraz współpracy technologicznej. W ocenie strony filipińskiej porozumienie stanowi wyraźny sygnał rosnącego znaczenia Filipin jako partnera strategicznego Włoch w regionie Indo-Pacyfiku. Włochy zadeklarowały jednocześnie gotowość do aktywnego wkładu w bezpieczeństwo morskie oraz jednoznaczne poparcie dla Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) jako kluczowego instrumentu rozwiązywania sporów terytorialnych i morskich na Morzu Południowochińskim.

16 lutego: Mjanma wydalila najwyższego przedstawiciela Timoru Wschodniego. Władze wojskowe Mjanmy ogłosiły wydalenie chargé d'affaires Timoru Wschodniego w Rangunie, reagując na doniesienia o wszczęciu przez Dili postępowania prawnego przeciwko juncie w sprawie zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości. Decyzja ta istotnie zaostrza relacje dyplomatyczne między dwoma państwami członkowskimi ASEAN. Impulsem do eskalacji był komunikat Organizacji Praw Człowieka Czin, która poinformowała, że Timor-Wschodni przyjął skargę karną przeciwko wojskowym z Mjanmy, a wysoki rangą prokurator został wyznaczony do analizy materiału dowodowego. Według organizacji, reprezentującej mniejszość etniczną Czin, dokumentacja zawiera niepodważalne dowody m.in. zbiorowych gwałtów, masakry dziesięciu osób,

zabójstw duchownych oraz nalotu na szpital. Skarga została wniesiona w oparciu o zasadę jurysdykcji uniwersalnej, umożliwiającej sądom krajowym ściganie najpoważniejszych zbrodni międzynarodowych.

16 lutego: Indonezja przygotowuje 1 tys. żołnierzy do udziału w misji pokojowej w Strefie Gazy. Rzecznik indonezyjskich sił zbrojnych Donny Pramono poinformował, że Indonezja jest w trakcie przygotowań tysiąca żołnierzy do rozpoczęcia misji pokojowej w Strefie Gazy na początku kwietnia bieżącego roku. Docelowo w misji ma wziąć udział 8 tys. indonezyjskich żołnierzy, ale ostateczną decyzję podejmie w tej sprawie prezydent Prabowo Subianto. Ministerstwo spraw zagranicznych podkreśliło jednocześnie, że udział wojska w międzynarodowej sile stabilizacyjnej w Gazie o mandacie humanitarnym nie oznacza normalizacji stosunków dyplomatycznych z którąkolwiek ze stron, ponieważ Dżakarta nie uznaje i nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych z Izraelem.

18 lutego: wiceprezydent Filipin oficjalnie ogłosiła swój start w wyborach prezydenckich w 2028 r. Sara Duterte ogłosiła zamiar kandydowania na urząd prezydenta Filipin w wyborach zaplanowanych na maj 2028 r. Deklaracja została złożona w szczególnie napiętym momencie politycznym, tuż przed spodziewanym wszczęciem przez Izbę Reprezentantów kolejnych procedur impeachmentu wobec wiceprezydent. Choć inicjatorom postępowania może być trudniej niż wcześniej zgromadzić wystarczające poparcie, sama perspektywa impeachmentu stanowi poważne obciążenie dla jej przyszłej kampanii. Ewentualne zatwierdzenie impeachmentu przez Izbę i skazanie przez Senat skutkowałoby dożywotnim zakazem sprawowania funkcji publicznych. Zapowiedź kandydatury nastąpiła również na krótko przed planowanym posiedzeniem przygotowawczym Międzynarodowego Trybunału Karnego w sprawie byłego prezydenta Rodrigo Duterte, przetrzymywanego w Hadze od marca 2025 r. pod zarzutem zbrodni przeciwko ludzkości związanych z brutalną „wojną z narkotykami”. Choć Sara Duterte nie figuruje jako współoskarżona w tym postępowaniu, co najmniej jedna skarga w ramach impeachmentu wskazuje na jej współodpowiedzialność za pozasądowe egzekucje w Davao City w okresie, gdy pełniła funkcję burmistrza. Jej nazwisko pojawia się również w zeznaniach złożonych przed trybunałem przez byłego funkcjonariusza policji Arturo Lascañas. W swoim przemówieniu wiceprezydent ostro skrytykowała prezydenta Ferdinand Marcos Jr., wskazując na niespełnienie obietnic wyborczych i nadużywanie instytucji państwowych do celów politycznych. Jednocześnie wyraziła żal z powodu poparcia, jakiego udzieliła mu w wyborach w 2022 r., które oboje wygrali zdecydowaną większością głosów.

18 lutego: Tajlandia chce być pośrednikiem w procesie reintegracji Mjanmy z ASEAN. Tajlandia deklaruje ambicję odegrania roli kluczowego pośrednika w

procesie reintegracji Mjanmy z ASEAN niemal pięć lat po wojskowym zamachu stanu z lutego 2021 r. Minister spraw zagranicznych Tajlandii Sihasak Phuangketkeow, po spotkaniu ze swoim odpowiednikiem z Mjanmy Than Swe, podkreślił, że Bangkok chce być „mostem” łączącym Mjanmę z regionalnym ugrupowaniem oraz skłonić ją do realnego wdrażania przyjętego pięciopunktowego konsensusu. Wśród oczekiwań wymienił uruchomienie procesu dialogu, ograniczenie przemocy, a także powstrzymanie ataków na ludność cywilną, zapowiadając jednocześnie wiodącą rolę Tajlandii w tym przedsięwzięciu. Znaczenie tej sprawy dla Tajlandii jest szczególne ze względu na 2 400 km granicę z Mjanmą, najdłuższą, jaką Mjanma posiada z jakimkolwiek sąsiadem.

18 lutego: Unia Europejska zaliczyła Wietnam do rajów podatkowych.

Ministrowie finansów UE zaktualizowali unijną listę państw uznawanych za raje podatkowe. Od tej pory na liście znajduje się 10 podmiotów: Samoa Amerykańskie, Anguilla, Guam, Palau, Panama, Rosja, Turks i Caicos, Wyspy Dziewicze Stanów Zjednoczonych, Vanuatu oraz Wietnam. UE podkreśla, że lista stanowi element działań na rzecz promowania globalnego ładu podatkowego i dobrego zarządzania w obszarze podatków. Na listę wpisano kraje, które nie spełniają uzgodnionych międzynarodowych standardów lub nie wywiązały się w terminie z podjętych zobowiązań. Ujęcie na liście wiąże się z istotnymi konsekwencjami: pogorszeniem reputacji, zwiększoną kontrolą transakcji finansowych oraz potencjalnym ryzykiem utraty dostępu do środków unijnych.

18 lutego: były prezydent Filipin zrezygnował z udziału w posiedzeniu Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) obradującego w jego sprawie. Rodrigo Duterte formalnie zrzekł się prawa do udziału — zarówno osobistego, jak i zdalnego — w zaplanowanym na 23–27 lutego 2026 r. posiedzeniu MTK w Hadze dotyczącym potwierdzenia zarzutów popełnienia zbrodni przeciwko ludzkości. Kluczowym motywem odmowy jest konsekwentne nieuznawanie przez Duterte jurysdykcji MTK w jego sprawie. Były prezydent utrzymuje, że został porwany podczas zatrzymania 11 marca 2025 r., a następnie przymusowo przewieziony do Hagi w sposób naruszający filipińską konstytucję i suwerenność państwa.

19 lutego: przeciwko wiceprezydent Filipin złożono czwarty wniosek o impeachment. Sara Duterte, która właśnie ogłosiła zamiar startu w wyborach prezydenckich w 2028 r., mierzy się z czwartym wnioskiem o impeachment. Skarga została złożona 18 lutego, zaledwie kilka godzin po jej deklaracji wyborczej i zarzuca jej nadużycie środków publicznych oraz wskazuje na „niepokojące” doniesienia o nieujawnionym majątku.

22 lutego: Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK) nie zgodził się na wizyty członków rodziny u byłego prezydenta Filipin. MTK odmówił zgody na

osobiste wizyty rodziny u byłego prezydenta Filipin Rodrigo Duterte w trakcie trwania czterech zaplanowanych posiedzeń dotyczących potwierdzania zarzutów wobec Duterte. Duterte pozostaje w dyspozycji Trybunału od marca 2025 r. w związku z zarzutami popełnienia zbrodni przeciwko ludzkości, odnoszącymi się zarówno do okresu jego prezydentury, jak i wcześniejszej kadencji na stanowisku burmistrza miasta Davao. Zarzuty dotyczą przede wszystkim brutalnej „wojny z narkotykami”. Według oficjalnych danych rządowych zginęło w niej co najmniej 6 tys. osób, jednak organizacje praw człowieka oraz prokurator MTK szacują rzeczywistą liczbę ofiar na 12–30 tys. w latach 2016–2019. Rodzina byłego prezydenta ujawniła skład zespołu filipińskich prawników, którzy będą go reprezentować podczas rozpraw. Wśród nich znaleźli się m.in. jego były sekretarz wykonawczy Salvador Medialdea, były rzecznik prasowy Salvador Panelo oraz były minister pracy Silvestre Bello III, a także kilku innych doświadczonych adwokatów.

23 lutego: Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK) rozpoczął przesłuchania w sprawie potwierdzenia zarzutów wobec byłego prezydenta Filipin.

Prokuratura przedstawiła zarzuty, zgodnie z którymi były prezydent Filipin Rodrigo Duterte miał osobiście autoryzować zabójstwa oraz wskazywać część ofiar w ramach prowadzonej przez siebie „wojny z narkotykami”. Jak podkreślił zastępca prokuratora MTK Mame Mandiaye Niang, trwające tydzień posiedzenie w sprawie potwierdzenia zarzutów ma fundamentalne znaczenie, przypominając, że osoby sprawujące władzę nie stoją ponad prawem. Sędziowie zdecydują, czy materiał dowodowy uzasadnia wszczęcie pełnego procesu, a decyzja ma zapaść w ciągu 60 dni od zakończenia przesłuchań. Duterte odpowiada przed MTK za trzy zarzuty zbrodni przeciwko ludzkości, obejmujące co najmniej 76 zabójstw dokonanych w latach 2013–2018: 19 morderstw z okresu jego rządów w Davao, 14 zabójstw tzw. „celów wysokiej wartości” po objęciu prezydentury oraz 43 zgony podczas operacji wymierzonych w osoby na niższym szczeblu organizacji zajmujących się przestępczością narkotykową w całych Filipinach. Prokuratura zaznaczyła, że przedstawione liczby stanowią jedynie ułamek rzeczywistej skali przemocy.

23 lutego: marynarka wojenna Tajlandii zatrzymała kambodżańską łódź rybacką.

Bangkok poinformował, że jednostka została przejęta na wodach terytorialnych Tajlandii, a trzech członków kambodżańskiej załogi – pozbawionych dokumentów i przyznających się do połowów w tajskich wodach przez dwa dni – przewieziono wraz z łodzią do portu w prowincji Trat. Phnom Penh natychmiast zaprotestowało, twierdząc, że do incydentu doszło na wodach kambodżańskich, około 7,2 mili morskiej od wyspy Koh Yor w prowincji Koh Kong, i uznało działania Tajlandii za naruszenie suwerenności oraz prawa międzynarodowego. Kambodża zażądała niezwłocznego uwolnienia rybaków, zwrotu jednostki oraz zaprzestania nieautoryzowanych patroli morskich. Choć

podobne incydenty zazwyczaj miałyby charakter lokalny, obecnie nabierają szczególnego znaczenia w kontekście konfliktu granicznego, który eskalował w lipcu i grudniu ubiegłego roku. Mimo zawieszenia broni uzgodnionego pod koniec grudnia, wojska tajskie kontrolują obecnie niewielkie, lecz strategicznie i symbolicznie istotne obszary przygraniczne, co Phnom Penh konsekwentnie kwestionuje. Brak gotowości Kambodży do zaakceptowania trwałych strat terytorialnych oraz niewielka skłonność nowego, wzmocnionego wyborczym zwycięstwem rządu Tajlandii do ustępstw sugerują utrzymanie się wysokiego poziomu napięcia, a nawet ryzyka ponownej eskalacji militarnej.

24 lutego: Tajlandia poinformowała o wymianie ognia z kambodżańskimi siłami zbrojnymi. Tajskie wojsko poinformowało, że w prowincji Sisaket w kierunku patrolu oddano pojedynczy strzał z granatnika 40 mm, na co żołnierze odpowiedzieli ogniem ostrzegawczym w ramach samoobrony. Według Tajlandii nikt nie został ranny, a zdarzenie mogło wynikać z rotacji kambodżańskich oddziałów i braku doświadczenia nowego personelu. Phnom Penh stanowczo odrzuciło te zarzuty, określając je jako całkowicie nieprawdziwe i mające na celu eskalację napięć oraz wprowadzenie w błąd opinii publicznej. Kambodża podkreśliła swoje przywiązanie do grudniowego porozumienia o zawieszeniu broni – jak również do wcześniejszego, krótkotrwałego rozejmu z października 2025 r. – oraz ostrzegła, że jednostronne oskarżenia formułowane bez wspólnej weryfikacji podważają wzajemne zaufanie. Przedstawiciele obu armii potwierdzili, że po doniesieniach o eksplozjach i strzałach doszło do kontaktów między zespołami łącznikowymi, przy czym strona kambodżańska zapewniła, iż jej wojska nie użyły broni.

25 lutego: w nalocie przeprowadzonym przez siły zbrojne w Mjanmie zginęło 17 osób. W wyniku nalotu lotniczego przeprowadzonego przez wojsko na targ w wiosce Yoe Ngu w stanie Arakan, jednym z regionów najbardziej dotkniętych trwającą od zamachu stanu z 2021 r. wojną domową, zginęło 17 cywilów. Według lokalnych organizacji i przedstawicieli społecznych wśród ofiar znalazły się dzieci, a skala zniszczeń była znacząca. Kryzys humanitarny w stanie Arakan ulega pogłębieniu, o czym alarmuje m.in. World Food Programme, wskazując na gwałtowny wzrost głodu i niedożywienia, potęgowany przez blokadę wojskową oraz ograniczenie międzynarodowej pomocy.

25 lutego: filipińska marynarka wojenna wprowadziła do użycia pierwsze systemy oddziaływania niekinetycznego. Na okręcie patrolowym marynarki wojennej BRP Rajah Sulayman zainstalowano nowoczesny system łączący urządzenie dalekiego zasięgu emitujące impulsy akustyczne (Long Range Acoustic Device, LRAD) z oślepiającym światłem i laserem dezorientującym. Zastosowany zestaw, wyprodukowany przez włoską firmę z sektora elektroniki obronnej, umożliwia generowanie bardzo głośnych dźwięków, intensywnego

światła oraz wiązki laserowej, które mogą odstraszać, dezorientować lub ostrzegać obiekty znajdujące się w znacznej odległości, bez powodowania trwałych obrażeń. Jest to pierwsze wdrożenie tego typu zdolności na okrętach filipińskiej floty, co znacząco poszerza wachlarz środków reagowania w trakcie incydentów na spornych obszarach Morza Południowochińskiego. Instalacja tego rodzaju systemu wpisuje się w szerszą strategię Manili, zakładającą wzmacnianie potencjału odstraszenia przy jednoczesnym unikaniu eskalacji napięć. Systemy te są postrzegane przede wszystkim jako narzędzia defensywne, sygnalizujące determinację w obronie suwerenności, lecz bez demonstracyjnego użycia siły.

25 lutego: komisja wyborcza w Tajlandii potwierdziła zwycięstwo partii Bhumjaithai. Komisja wyborcza zatwierdziła wyniki wyborów w niemal wszystkich jednomandatowych okręgach wyborczych. Spośród 400 mandatów obsadzanych w okręgach wyborczych certyfikowano 396, z czego Bhumjaithai zdobyła 170 miejsc, wyprzedzając Partię Ludową z 88 mandatami oraz partię Pheu Thai z 58. Cztery okręgi oczekują jeszcze na ponowne przeliczenie głosów oraz zatwierdzenie pozostałych 100 mandatów z list partyjnych, które dopełnią skład pięciusetosobowej Izby Reprezentantów. Proces certyfikacji postępuje mimo licznych skarg dotyczących przebiegu głosowania i liczenia głosów. Niezależni obserwatorzy odnotowali tysiące zgłoszeń wskazujących na nieprawidłowości, takie jak błędy w agregacji wyników, rozbieżności między liczbą kart a liczbą wyborców, uchybienia proceduralne w lokalach wyborczych czy ograniczenia dla obserwatorów. Kontrowersje wzbudziło także zastosowanie kodów kreskowych i kodów QR na kartach do głosowania, co według części krytyków mogło naruszać zasadę tajności wyborów. Partia Ludowa formalnie zażądała ponownych przeliczeń w kilkunastu okręgach, powołując się na dowody nieprawidłowości podczas liczenia głosów. Zatwierdzenie większości mandatów usuwa jednak jedną z ostatnich barier proceduralnych przed ukonstytuowaniem się nowego parlamentu, który zgodnie z prawem musi zebrać się w ciągu piętnastu dni od certyfikacji. Następnie izba przystąpi do wyboru premiera i powołania rządu. Partia Bhumjaithai oraz Pheu Thai osiągnęły już porozumienie w sprawie utworzenia koalicji, choć nadal trwają rozmowy z mniejszymi ugrupowaniami. Bhumjaithai ma objąć dziewiętnaście stanowisk ministerialnych w czternastu resortach, w tym kluczowych dla funkcjonowania państwa, a Anutin Charnvirakul oprócz funkcji premiera ma kierować także resortem spraw wewnętrznych. Pheu Thai prawdopodobnie otrzyma osiem tek ministerialnych, natomiast pozostałe przypadną mniejszym partnerom koalicyjnym, w tym partii powiązanej z wojskiem. Nadal otwarta pozostaje kwestia obsady resortu obrony, gdzie rozważane jest powołanie kandydata spoza bezpośredniego zaplecza partyjnego, co miałyby sprzyjać zachowaniu równowagi politycznej w nowym rządzie.

26 lutego: premier Kambodży zadeklarował gotowość do deeskalacji i pokojowego rozwiązania sporu granicznego z Tajlandią, pomimo wzajemnych oskarżeń o naruszenie rozejmu zawartego w grudniu. Kambodża zaprzeczyła tajskim zarzutom o użycie broni 24 lutego, jednocześnie twierdząc, że wojska tajskie zajęły sporne obszary znacznie wykraczające poza uznawaną nawet przez Bangkok linię graniczną. Hun Manet podkreślił jednak, że Kambodża nie zamierza eskalować sytuacji ani odzyskiwać terytoriów siłą, konsekwentnie opowiadając się za dialogiem, wznowieniem prac wspólnej komisji granicznej oraz wykorzystaniem archiwalnych map i dokumentów – m.in. przy wsparciu Francji – w celu trwałego rozstrzygnięcia sporu. Wypowiedzi te padły podczas zagranicznej podróży premiera, obejmującej Brukselę, Waszyngton i Genewę, której celem było pozyskanie międzynarodowego poparcia dyplomatycznego. Hun Manet zaznaczył przy tym, że choć obecna sytuacja na granicy pozostaje niestabilna, jego rząd jest gotów zaakceptować każde rozstrzygnięcie wypracowane w drodze pokojowych negocjacji – pod warunkiem wzajemnego poszanowania i analogicznej postawy ze strony Tajlandii.

27 lutego: kolejny incydent na spornym obszarze granicznym pomiędzy Tajlandią i Kambodżą. Tajski żołnierz stracił nogę w wyniku wybuchu miny lądowej w prowincji Surin, na obszarze objętym długotrwałym sporem terytorialnym. Według wstępnych ustaleń armii Tajlandii ładunek został podłożony niedawno.

KOMENTARZ

Ogłoszenie zamiaru startu w wyborach prezydenckich w 2028 r. przez wiceprezydent Sarę Duterte stanowi ważny punkt zwrotny w filipińskiej polityce. Decyzja ta, ogłoszona znacznie wcześniej niż oficjalny termin rejestracji kandydatur, zaskoczyła wielu obserwatorów sceny politycznej, a jej konsekwencje wykraczają daleko poza zwykłą strategię wyborczą. Warto zauważyć, że Duterte prowadzi w sondażach przedwyborczych, co teoretycznie mogłoby pozwolić jej na spokojne ogłoszenie kandydatury bliżej daty wyborów. W praktyce jednak wczesna deklaracja może przynieść efekt odwrotny do zamierzonego, stawiając ją w centrum ataków politycznych i kampanii dezinformacyjnych mających na celu osłabienie jej pozycji. Historyczne przykłady, takie jak przypadek byłego wiceprezydenta Jejomara Binaya, który przed wyborami w 2016 r. został uwikłany w szereg oskarżeń o korupcję, pokazują, że popularność w

sondażach nie zawsze przekłada się na sukces wyborczy, gdy kandydat staje się celem politycznych intryg.

Decyzja Sary Duterte jest także interesującym kontrastem wobec strategii jej ojca, byłego prezydenta Rodrigo Duterte, który w 2016 r. nie ujawniał swoich ambicji politycznych i wszedł do wyścigu prezydenckiego dopiero poprzez mechanizm zastępstwa kandydatów. Podobną taktykę stosowała Sara Duterte w 2021 r., kiedy nie ujawniała swoich planów politycznych aż do momentu zgłoszenia kandydatury na stanowisko wiceprezydent. Tym razem swoje wczesne ogłoszenie kandydatury uzasadniła koniecznością obrony reputacji wobec rzekomej kampanii oczerniania prowadzonej przez politycznych przeciwników. W swoim wystąpieniu podkreśliła również, że problematyczna sytuacja w państwie, związana m.in. z wysokimi kosztami życia, rosnącą przestępczością, niepewnością żywnościową, niedostateczną opieką zdrowotną oraz brakiem niezależnej polityki zagranicznej, wymaga podjęcia poważnych kroków, a jej decyzja o poparciu kandydatury Ferdinanda Marcosa Jr. w 2022 r. była motywowana dążeniem do jedności politycznej.

Jednak retoryka Sary Duterte w tym zakresie budzi kontrowersje. Krytykując obecny rząd i środowisko polityczne powiązane z Marcosem, wiceprezydent pominęła fakt, że Marcos prowadził kampanię wyborczą w oparciu o kontynuację programów wdrożonych za rządów jej ojca. Wskazuje to na próbę rewizji własnej roli w polityce państwa oraz odwrócenia uwagi od potencjalnych związków z bieżącymi problemami, w tym z korupcją. Warto zaznaczyć, że Duterte sama znalazła się w centrum skandalu korupcyjnego, który doprowadził do złożenia wobec niej w 2024 r. wniosku o impeachment. Choć został on unieważniony przez Sąd Najwyższy, niedawno złożono nowe cztery wnioski w sprawie impeachmentu, a ich rozpatrzenie zbiegło się w czasie z ogłoszeniem kandydatury wiceprezydent.

Wczesna deklaracja Sary Duterte może być próbą strategicznego odwrócenia uwagi opinii publicznej od trwających postępowań wobec niej i jej ojca, który jest oskarżony o popełnienie zbrodni przeciwko ludzkości i przebywa w Hadze, gdzie toczy się proces przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym (MTK). W tym kontekście ogłoszenie startu w wyborach może posłużyć jako instrument do kształtowania narracji medialnej, stawiając ją w roli aktywnego uczestnika sceny politycznej, a nie obiektu oskarżeń. Może to również stanowić sygnał dla lokalnych polityków o konieczności rewizji lojalności politycznych wobec wzrastającego potencjału wyborczego Duterte i konsolidacji jej bazy wyborczej.

Reakcje polityczne na wczesne ogłoszenie kandydatury były przewidywalne. Pałac prezydencki Malacañang zbagatelizował krytykę Duterte pod adresem Marcosa, jednocześnie podkreślając potrzebę publicznej odpowiedzialności za kontrowersje związane z egzekucjami pozasądowymi w okresie prezydentury jej

ojca. Ostrzeżenia dotyczące bliskich relacji rodziny Duterte z Chinami, a także potencjalnych zagrożeń wynikających ze wspierania kandydatów zależnych od obcych mocarstw dodatkowo wzmocniły atmosferę napięcia na wewnętrznej scenie politycznej. Bez wątplenia na zaostrzającej się rywalizacji pomiędzy skonfliktowanymi obozami politycznymi najbardziej ucierpi społeczeństwo, ponieważ obie strony nie koncentrują się na poprawie warunków życia obywateli, lecz na zabezpieczeniu własnych interesów i unikaniu odpowiedzialności.

Ogłoszenie startu w wyborach przez Sarę Duterte niesie ze sobą ryzyko pogłębienia podziałów politycznych w kraju w momencie rosnącego niezadowolenia społecznego. Mimo deklarowanego zamiaru reform i walki z korupcją, strategia wczesnego ogłoszenia startu w wyborach prezydenckich może przyczynić się do eskalacji napięć, odwracając tym samym uwagę od konkretnych problemów gospodarczych i społecznych. Fenomen ten pokazuje, że na filipińskiej scenie politycznej działania polityków często łączą elementy autoprezentacji, ochrony wizerunku oraz manipulacji informacjami, a ich konsekwencje mogą wpływać na cały proces demokratyczny, zarówno w wymiarze formalnym, jak i społecznym.

II. STOSUNKI BILATERALNE CHIN Z PAŃSTWAMI ASEAN

10 lutego: ambasador Filipin w USA podkreślił potrzebę obniżenia napięć w relacjach z Chinami. Jose Manuel Romualdez podkreślił potrzebę normalizacji stosunków z Chinami, wskazując na sygnały gotowości obu stron do ograniczenia napięć na Morzu Południowochińskim oraz do poszukiwania obszarów współpracy gospodarczej. Zaznaczył, że stosunki Manila–Pekin nie powinny być definiowane wyłącznie przez spory morskie, mimo że Filipiny nadal stanowczo reagują na działania uznawane za niezgodne z prawem. Romualdez poinformował o trwającym dialogu dwustronnym z Chinami, w ramach którego Filipiny dostrzegają możliwość rozwijania współpracy, zwłaszcza na płaszczyźnie ekonomicznej, przy jednoczesnym „odizolowaniu” kwestii sporów na Morzu Południowochińskim. W kontekście objęcia przez Filipiny przewodnictwa w ASEAN w 2026 r. Romualdez uznał deeskalację napięć za kluczową dla zapewnienia konstruktywnego udziału Chin w finalizacji od dawna negocjowanego Kodeksu postępowania na Morzu Południowochińskim. Manila liczy, że po ponad dwóch dekadach rozmów dokument uda się wreszcie sfinalizować, przy czym Filipiny zamierzają nalegać, aby wyraźnie odwoływał się on do Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS).

11 lutego: Chiny wprowadziły zakaz wjazdu do kraju dla przedstawicieli władz lokalnych jednego z filipińskich miast. Rada miejska Kalayaan przyjęła pod koniec stycznia bieżącego roku rezolucję uznającą chińskiego ambasadora w Manili, Jinga Quana, za *persona non grata* w związku z działaniami Chin na Morzu Południowochińskim - ze szczególnym uwzględnieniem Wyspy Thitu położonej niedaleko Kalayaan - oraz krytycznymi wypowiedziami ambasadora pod adresem filipińskiego rządu. Warto zaznaczyć, że był to już drugi tego rodzaju krok ze strony lokalnych władz, ponieważ podobną decyzję podjęto w 2023 r. wobec jego poprzednika. W odpowiedzi Pekin ogłosił zakaz wjazdu do Chin, w tym Hongkongu i Makau, dla 16 urzędników samorządowych Kalayaan, powołując się na zasadę wzajemności. Równolegle filipiński Senat przyjął rezolucję potępiającą chińską ambasadę za publiczne ataki na rzecznika filipińskiej straży przybrzeżnej, Jaya Tarriela, znanego z krytyki działań Chin na wodach wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin. Senatorowie uznali wypowiedzi ambasady za sprzeczne z normami dyplomatycznymi i wezwali resort spraw zagranicznych do obrony godności państwa. Pekin odrzucił zarzuty, określając działania Senatu jako polityczną demonstrację.

11 lutego: Filipiny wezwały chińską ambasadę do przyjęcia bardziej konstruktywnego tonu w publicznych wypowiedziach. Nowo mianowany rzecznik ministerstwa spraw zagranicznych Filipin ds. morskich, Rogelio Villanueva zaapelował do pracowników chińskiej placówki dyplomatycznej o mniej konfrontacyjną narrację w swoich oficjalnych oświadczeniach, która doprowadziła w ostatnim czasie do wzrostu napięć w relacjach dwustronnych.

12 lutego: chiński ambasador na Filipinach wezwał filipiński rząd do rozmów na temat wzrostu napięć w relacjach dwustronnych. Jing Quan zaapelował o rozpoczęcie dialogu w sprawie napięć wokół ostrych wypowiedzi pomiędzy chińskimi dyplomatami a filipińskimi urzędnikami. Wypowiedź ambasadora nastąpiła po przyjęciu przez filipiński Senat rezolucji 256 potępiającej komentarze ambasady Chin, krytykujące filipińskich polityków za obronę praw morskich na Morzu Południowochińskim. Chińska placówka określiła rezolucję jako „polityczny spektakl”, a następnie ogłosiła zakaz wjazdu do Chin - w tym do Hongkongu i Makau - dla władz lokalnych z Kalayaan w prowincji Palawan.

21 lutego: filipińska senator odwiedziła jedną z wysp na spornym obszarze Morza Południowochińskiego. Podczas wizyty na wyspie Thitu (Thitu Island) Risa Hontiveros wezwała do pogłębienia współpracy obronnej Filipin z państwami partnerskimi oraz do ciągłego przeciwstawiania się chińskim roszczeniom na spornych obszarach Morza Południowochińskiego. Wyspa Thitu jest największym obiektem geograficznym ze spornego archipelagu Spratly,

będącym pod kontrolą Filipin. Położona jest około 450 km na zachód od Palawanu i przebywa na niej około 400 Filipińczyków.

24 lutego: Filipiny i Chiny zamierzają rozpocząć wspólne patrole straży przybrzeżnych na Morzu Południowochińskim. Podczas posiedzenia senackiej komisji do spraw zagranicznych senator Erwin Tulfo poinformował, że według chińskiego ambasadora na Filipinach Jing Quana w marcu ma dojść do podpisania protokołu ustaleń w sprawie rozpoczęcia wspólnych patroli.

KOMENTARZ

Od początku roku na Filipinach doszło do eskalacji napięć z Chinami wokół agresywnej narracji pracowników chińskiej ambasady w Manili. Chińscy dyplomaci zwiększyli swoją aktywność w mediach społecznościowych, za pośrednictwem których krytykują filipińskich urzędników oraz polityków angażujących się w inicjatywę transparentności, służącą do demaskowania agresywnych działań Chin na spornych obszarach Morza Południowochińskiego realizowanych w tzw. szarej strefie. Rywalizacja między państwami przeniosła się zatem z domeny morskiej do sfery informacyjnej, na co zareagowali politycy oraz przedstawiciele władz lokalnych.

Pracownicy chińskiej ambasady coraz częściej angażują się w bezpośrednią konfrontację na platformach społecznościowych z osobami krytykującymi działania Chin na Morzu Południowochińskim. Głównym celem personalnych ataków jest przede wszystkim rzecznik filipińskiej straży przybrzeżnej Jay Tarriela, który jest najbardziej zaangażowany w realizację inicjatywy transparentności, ale w ostatnim czasie krytykowane są również wypowiedzi senatorów i parlamentarzystów. Zaostrzenie narracji przyczyniło się do przyjęcia przez filipiński Senat rezolucji nr 256, potępiającej oświadczenia publikowane przez chińską ambasadę w Manili, w których krytykowano filipińskich urzędników i instytucje za obronę suwerenności narodowej i praw morskich. Warto nadmienić, że grupa 15 senatorów zdecydowała się na podpisanie pod rezolucją 256, dając w ten sposób wyraz swojego pełnego poparcia dla krytyki działalności chińskiej placówki dyplomatycznej na Filipinach. Znaleźli się wśród nich między innymi Kiko Pangilinan oraz Risa Hontiveros, czyli senatorowie krytykowani przez rzeczników chińskiej ambasady. Niemniej jednak pozostałych 9 członków senatu nie złożyło swoich podpisów, uwidaczniając podziały w tej sprawie. Większość z nich stanowią politycy wywodzący się z obozu politycznego

byłego prezydenta Filipin Rodrigo Duterte, który zasłynął z prowadzenia przyjaznej polityki zagranicznej wobec Chin. W tej grupie znaleźli się chociażby Christopher „Bong” Go (wieloletni asystent Duterte), Ronald „Bato” dela Rosa (były komendant policji i główna osoba odpowiedzialna za realizację tzw. „wojny z narkotykami” Rodrigo Duterte), Robinhood Padilla (przedstawiciel partii PDP-Laban, której przewodniczącym jest Duterte) oraz Alan Peter Cayetano (kandydat Duterte na wiceprezydenta w 2016 r.). Pewnego rodzaju zaskoczeniem jest obecność Imee Marcos w tej grupie, ponieważ jest siostrą obecnego prezydenta Ferdinanda Marcosa Jr., słynącego z bezkompromisowej polityki wobec Pekinu. Należy jednak wziąć pod uwagę, że Imee jest jednym z najbardziej zagorzałych krytyków obecnej administracji, zwłaszcza jeżeli chodzi o rozwój współpracy z zakresu bezpieczeństwa ze Stanami Zjednoczonymi oraz asertywnej polityki wobec Chin.

Postępowanie chińskich dyplomatów spotkało się z reakcją nie tylko na szczeblu centralnym, ale również na poziomie władz lokalnych. Pod koniec stycznia bieżącego roku rada miejska Kalayaan, miasta w prowincji Palawan sprawującego jurysdykcję nad największą wyspą (Thitu Island) kontrolowaną przez Filipiny w spornym archipelagu Spratly na Morzu Południowochińskim, przyjęła uchwałę uznającą persona non grata chińskiego ambasadora na Filipinach – Jing Quana. Warto zaznaczyć, że nie jest to pierwsza tego rodzaju decyzja, ponieważ władze miasta Kalayaan uznały za persona non grata Huang Xiliana, poprzedniego chińskiego ambasadora w 2023 r. Decyzja władz miejskich wywołała debatę na temat ogłoszenia Jing Quana persona non grata przez rząd centralny, ale prezydent Ferdinand Marcos Jr zdecydowanie odrzucił tego rodzaju propozycję. Ministerstwo spraw zagranicznych Filipin zaznaczyło, że podjęcie takich kroków jest „opcją ostateczną”.

W sprawie obu decyzji głos zabrał rzecznik chińskiej ambasady w Manili Ji Lingpeng, który zdecydowanie potępił „antychińską” rezolucję Senatu. Jego zdaniem wprowadza opinię publiczną w błąd oraz podważa wysiłki na rzecz poprawy stosunków dwustronnych poprzez podsycanie nienawiści i konfrontacji. Z kolei w przypadku decyzji, podjętej przez radę miejską Kalayaan, zdecydowano się na objęcie zakazem wjazdu do Chin (w tym również do Hongkongu i Makau) 16 przedstawicieli władz miasta Kalayaan na zasadach wzajemności. Oświadczenie Ji Linpenga w sprawie senackiej rezolucji zostało skrytykowane przez przewodniczącego Senatu Vicente "Tito" Sotto III jak również senatora Kiko Pangilina, co doprowadziło do kolejnego zaostrenia retoryki po obu stronach.

Senacka rezolucja nie jest jedynym przykładem podziałów politycznych wewnątrz Filipin. W lutym pojawiły się informacje na temat [listu](#) napisanego 20 stycznia 2026 r. przez minister spraw zagranicznych Theresa P. Lazaro do

senator Risy Hontiveros, w którym szefowa filipińskiej dyplomacji zwróciła uwagę, iż spory morskie powinny być zarządzane za pośrednictwem kanałów dyplomatycznych i przestrzegła przed publicznym komentowaniem tych wrażliwych kwestii, albowiem tego rodzaju działania ograniczają pole manewru w przestrzeni dyplomatycznej. Treść listu sugeruje, że Theresa P. Lazaro sceptycznie podchodzi do działań w ramach inicjatywy transparentności i jest zwolenniczką bardziej dyskretnej polityki, zbliżonej do tzw. cichej dyplomacji, uprawianej przez pozostałe strony sporu na Morzu Południowochińskim. Rzecznicy straży przybrzeżnej oraz sił zbrojnych wyrazili uznanie dla zaangażowania minister spraw zagranicznych w zarządzanie sporem na Morzu Południowochińskim, podkreślając przy tym, że inicjatywa transparentności cieszy się dużym poparciem społecznym, a poszczególne agencje powinny mieć swobodę realizacji tego samego celu różnymi metodami, co można odczytywać jako próbę łagodzenia wewnętrznych napięć.

III. RYWALIZACJA CHINY-USA W ASEAN

1 lutego: Indonezja wycofała się z blokady Groka na platformie X.

Ministerstwo komunikacji i spraw cyfrowych zezwoliło na wznowienie działania narzędzia sztucznej inteligencji Grok po tym, jak platforma X, należąca do Elona Muska, przedstawiła rządowi gwarancje dotyczące ograniczenia nadużyć. Wcześniej dostęp do Groka został wstrzymany w styczniu bieżącego roku z powodu generowania treści o charakterze seksualnym. Niemniej jednak rząd zapowiedział dalszy monitoring działania Groka, w szczególności pod kątem rozpowszechniania nielegalnych treści oraz naruszeń zasad ochrony dzieci.

2 lutego: Stany Zjednoczone rozszerzają rotacyjną obecność militarną na Filipinach. Stany Zjednoczone utworzyły na Filipinach nową, rotacyjną formację wojsk lądowych – Army Rotational Force-Philippines, co potwierdza dalsze rozszerzanie amerykańskiej obecności militarnej w tym kraju. Powołanie rotacyjnej siły lądowej wpisuje się w szerszy trend intensyfikacji amerykańskiego zaangażowania wojskowego na archipelagu, będący konsekwencją zacieśnienia współpracy obronnej Manili i Waszyngtonu wobec chińskich działań w regionie oraz potencjalnych implikacji kryzysu wokół Tajwanu. Amerykańskie wojska lądowe są rozmieszczone na różnych wyspach Filipin: na Mindanao wspierają działania przeciwko radykalnym ugrupowaniom islamistycznym, m.in. z wykorzystaniem bezzałogowców Grey Eagle, zaś na Luzonie koncentrują się na operacjach obrony lądowej na północy kraju.

3 lutego: Indonezja wycofała się z zakupu amerykańskich myśliwców. Indonezyjski rząd zrezygnował z planów zakupu wielozadaniowych samolotów

bojowych F-15EX Eagle II produkcji Boeinga. Podczas Singapore Airshow Bernd Peters, wiceprezes Boeinga ds. rozwoju biznesu i strategii w sektorze obronnym, poinformował o wstrzymaniu realizacji projektu z Indonezją. Negocjacje pozostawały w zawieszeniu od około dwóch lat, a przyczyny ostatecznego wycofania się Dżakarty nie zostały oficjalnie ujawnione. Jeszcze w 2022 r. Departament Stanu USA zatwierdził możliwość sprzedaży Indonezji wariantu F-15EX, znanego jako F-15ID, a w 2023 r. kraj ten formalnie zadeklarował zamiar zakupu do 24 maszyn, później określanych jako F-15IND. Podpisano nawet memorandum o współpracy w zakładach Boeinga w St. Louis, które odwiedził ówczesny minister obrony Prabowo Subianto. Ostatecznie jednak transakcja nie doszła do skutku, potencjalnie z powodu kosztów, harmonogramów produkcji lub zmieniających się priorytetów budżetowych.

5 lutego: Indonezja zapowiedziała wycofanie się z Rady Pokoju w przypadku niezyskania przez Palestynę niepodległości. W Indonezji odbyły się konsultacje rządowe, mające na celu złagodzenie kontrowersji wewnętrznych związanych z udziałem w inicjatywy amerykańskiego prezydenta Donalda Trumpa – Radzie Pokoju. Minister spraw zagranicznych Sugiono podkreślił, że uczestnictwo Indonezji ma charakter warunkowy i opiera się na jasno określonych kryteriach, wśród których nadrzędne znaczenie ma państwowość Palestyny. Zaznaczył jednocześnie, że sama inicjatywa pozostaje na wczesnym etapie organizacyjnym i nie posiada jeszcze w pełni ukształtowanej struktury instytucjonalnej. Podobne stanowisko zaprezentowali przedstawiciele największych organizacji islamskich w kraju, powołując się na zapewnienia prezydenta Prabowo Subianto, iż Indonezja nie będzie zobowiązana do popierania rozwiązań sprzecznych z jej interesami i jest gotowa opuścić Radę, jeśli nie będzie możliwości wpłynięcia na kierunek działań tej instytucji.

5 lutego: Stany Zjednoczone zniosły embargo na sprzedaż uzbrojenia do Kambodży. Amerykański rząd oficjalnie usunął Kambodżę z listy państw objętych embargiem na sprzedaż broni, co stanowi wyraźny sygnał istotnej poprawy relacji dwustronnych po ponad dwóch dekadach narastających napięć. Decyzja została sformalizowana przez Biuro Przemysłu i Bezpieczeństwa Departamentu Handlu USA poprzez zmianę przepisów regulujących eksport, skutkującą wykreśleniem Kambodży z tzw. grupy krajów D:5. Choć zniesienie embarga nie oznacza automatycznego i szerokiego otwarcia amerykańskiego rynku uzbrojenia dla Phnom Penh – Kambodża pozostaje bowiem w grupie D:1, obejmującej ograniczenia w transferze technologii wojskowych – decyzja ta odzwierciedla wyraźnie pozytywny zwrot w relacjach bilateralnych. Departament Stanu zapowiedział jednocześnie, że wnioski dotyczące eksportu sprzętu obronnego będą rozpatrywane indywidualnie. Waszyngton uzasadnił swoją decyzję m.in. zaangażowaniem Kambodży w działania na rzecz pokoju i

bezpieczeństwa oraz odnowieniem współpracy z USA w obszarach obronności i zwalczania przestępczości transnarodowej.

6 lutego: Filipiny podpisały ze Stanami Zjednoczonymi protokół ustaleń dotyczący współpracy w zakresie dywersyfikacji globalnych łańcuchów dostaw surowców krytycznych. Minister środowiska i zasobów naturalnych Filipin, Raphael P.M. Lotilla, reprezentował Filipiny w Waszyngtonie podczas międzynarodowego spotkania ministerialnego poświęconego surowcom krytycznym, w którym wzięli udział przedstawiciele 54 państw (w tym czterech państw Azji Południowo-Wschodniej – Malezja, Singapur, Tajlandia Filipiny) i Unii Europejskiej. Protokół ustanawia ramy współpracy na rzecz stabilnych i odpornych łańcuchów dostaw oraz wartości surowców krytycznych, takich jak pierwiastki ziem rzadkich w obu państwach. Dokument kładzie nacisk na zrównoważone i odpowiedzialne zarządzanie zasobami, wspieranie uczciwych rynków, rozwój lokalnych kompetencji, a także zwiększanie krajowej wartości dodanej poprzez przetwarzanie i rafinację surowców. Podobne porozumienia ze Stanami Zjednoczonymi podpisały w ubiegłym roku Tajlandia, Wietnam, Malezja oraz Kambodża.

10 lutego: Filipiny nie wykluczają zakupu amerykańskich myśliwców. Ambasador Filipin w USA Jose Manuel Romualdez stwierdził, że rząd w Manili nie wyklucza możliwości zakupu 20 myśliwców wielozadaniowych F-16 produkcji Lockheed Martin, choć realizacja transakcji pozostaje obecnie ograniczona względami finansowymi. Projekt nie mieści się w aktualnych ramach budżetowych, jednak rozmowy z producentem są kontynuowane, a strona filipińska poszukuje „kreatywnych i niestandardowych” rozwiązań umożliwiających ewentualną realizację zakupu. Manila wcześniej złożyła list intencyjny dotyczący nabycia 16 samolotów F-16C oraz czterech F-16D w wersji Block 70/72. W kwietniu amerykański Departament Stanu zatwierdził potencjalną sprzedaż w ramach procedury Foreign Military Sales, szacowaną na około 5,58 mld USD. We wrześniu ubiegłego roku Filipiny oficjalnie wstrzymały dalsze działania w tej sprawie, wskazując na brak wystarczających środków finansowych. Choć w latach 2026–2030 Filipiny mają otrzymać co najmniej 2,5 mld USD wsparcia na rozwój zdolności obronnych w ramach amerykańskiego finansowania wojskowego, środki te mają być w dużej mierze przeznaczone na wzmocnienie bezpieczeństwa lądowego, morskiego oraz cyberbezpieczeństwa.

16 lutego: na Filipinach odbyło się 12 spotkanie dwustronnego dialogu strategicznego Filipiny-USA. Podczas dialogu zorganizowanego w Manili obie strony potwierdziły przywiązanie do Traktatu o Wzajemnej Obronie z 1951 r. oraz podkreśliły znaczenie zbiorowej obrony i odstraszania w regionie Indo-Pacyfiku, w tym utrzymania otwartych i bezpiecznych szlaków morskich. Jednoznacznie Stany Zjednoczone potępiły nielegalne, przymusowe i

destabilizujące działania Chin na Morzu Południowochińskim. W ramach pogłębienia współpracy dwustronnej uzgodniono wzmocnienie zdolności Filipin do monitorowania i reagowania na wyzwania morskie, w tym zwalczania nielegalnych połowów, a także modernizację sił zbrojnych oraz straży przybrzeżnej przy wykorzystaniu dostępnych mechanizmów finansowania. Strona amerykańska zapowiedziała zwiększenie obecności swoich systemów rakietowych i pojazdów bezzałogowych na Filipinach, wsparcie w rozwój zdolności z zakresu cyberbezpieczeństwa, współpracę w zakresie reagowania na klęski żywiołowe oraz kontynuację dialogów morskich, w tym trójstronnych rozmów z Japonią. Dodatkowo podkreślono znaczenie współpracy gospodarczej, przede wszystkim w sektorze energetycznym oraz infrastrukturze krytycznej, walki z przestępczością transnarodową, cyberprzestępczością i handlem narkotykami, a także ochrony praw człowieka i wolności słowa.

16 lutego: Filipiny wzięły udział w ćwiczeniach w ramach pierwszej w 2026 r. wielostronnej działalności kooperacyjnej w obszarze morskim (Multilateral Maritime Cooperative Activity, MMCA). W ćwiczeniach zrealizowanych na wodach wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin wzięły udział siły zbrojne Filipin, Stanów Zjednoczonych oraz Australii. Ćwiczenia koncentrowały się na doskonaleniu interoperacyjności sił morskich i powietrznych, w szczególności w zakresie procedur wizualnej wymiany informacji oraz uzupełniania zapasów na morzu. Działania te stanowiły kontynuację wcześniejszych MMCA i służyły pogłębieniu spójności doktryn, taktyk, technik i procedur operacyjnych uczestniczących sił. W manewrach wzięły udział australijska fregata typu Anzac HMAS Towoomba (FFH 156), a także samolot rozpoznawczy P-8A Poseidon. Stronę filipińską reprezentowały fregata rakietowa typu Jose Miguel Malvar BRP Diego Silang (FFG-07), śmigłowce AW109 i Sokol, a także samoloty FA-50, A-29 Super Tucano, C-208B. Warto zaznaczyć, że do ćwiczeń dołączyła również filipińska straż przybrzeżna z jednostką patrolową typu Teresa Magbanua BRP Teresa Magbanua (MRRV-9701). Stany Zjednoczone zaangażowały niszczyciel rakietowy typu Arleigh Burke USS Dewey (DDG-105) oraz samolot patrolowy P-8A Poseidon.

19 lutego: w pierwszym spotkaniu Rady Pokoju wzięli udział przedstawiciele trzech państw z Azji Południowo-Wschodniej. W inauguracyjnym posiedzeniu Rady Pokoju w Waszyngtonie, powstałej z inicjatywy prezydenta USA Donalda Trumpa, wzięli udział: prezydent Indonezji Prabowo Subianto, Sekretarz Generalny Komunistycznej Partii Wietnamu (KPW) To Lam oraz premier Kambodży Hun Manet. W przypadku Indonezji i Wietnamu szczególnie wyraźny jest wymiar gospodarczy. Oba państwa prowadzą z Białym Domem negocjacje handlowo-taryfowe i dążą do stabilizacji relacji ekonomicznych z USA w warunkach ambitnych planów wzrostu. Kambodża, która zawarła już porozumienie handlowe z USA, kieruje się z kolei dwiema

równoległymi motywacjami: utrzymaniem poprawy relacji z Waszyngtonem — sprzyjały jej m.in. działania Trumpa na rzecz rozejmu w sporze granicznym z Tajlandią oraz dyplomacja pochlebstw, łącznie z nominacją prezydenta USA do Pokojowej Nagrody Nobla — oraz umiędzynarodowieniem własnej narracji w konflikcie z Tajlandią.

19 lutego: Wietnam podpisał ze Stanami Zjednoczonymi umowy o łącznej wartości 37,2 mld USD. Podczas wizyty Sekretarza Generalnego KPW To Lama w Stanach Zjednoczonych doszło do podpisania pakietu kontraktów oraz porozumień o współpracy w kluczowych sektorach, takich jak nauka i technologia, transformacja cyfrowa, lotnictwo oraz ochrona zdrowia. Łączna wartość dokumentów wyniosła 37,2 mld USD, co odzwierciedla wysoki poziom determinacji partnerów w momencie wejścia relacji dwustronnych w nową fazę rozwoju. Zawarte porozumienia obejmują m.in. licencję dla ministerstwa nauki i technologii dotyczącą świadczenia satelitarnych usług telekomunikacyjnych Starlink, znaczące kontrakty lotnicze – w tym zakup 50 samolotów Boeing 737 MAX przez Vietnam Airlines, 40 maszyn Boeing 787-9 Dreamliner przez Sun Phu Quoc Airways, a także umowy Vietjet z Pratt & Whitney i Griffin Global Asset Management. W sektorze ochrony zdrowia podpisano kontrakt na zakup przez szpital Tam Anh zaawansowanego systemu protonoterapii Mevion S250-FIT od Mevion Medical Systems, czyniąc Wietnam pierwszym krajem w Azji dysponującym tą technologią.

19 lutego: Indonezja podpisała z USA 11 porozumień o łącznej wartości 38,4 mld USD. Podpisane umowy obejmują współpracę w sektorach górnictwa, energii, agrobiznesu, tekstyliów, meblarstwa oraz technologii i mają charakter wykonawczy wobec szerszego porozumienia handlowego, które – jak podkreślił prezydent Prabowo Subianto – ma wesprzeć modernizację i industrializację Indonezji oraz przyczynić się do zmniejszenia jej nadwyżki handlowej wobec Stanów Zjednoczonych. Wśród kluczowych porozumień znalazły się protokół ustaleń o współpracy w zakresie minerałów krytycznych między Freeport-McMoRan a indonezyjskim ministerstwem ds. inwestycji, w tym wstępne uzgodnienia dotyczące przedłużenia koncesji wydobywczej po 2041 r., a także umowa Pertamina z Halliburton w obszarze zwiększania wydobywania. Pakiet obejmuje również dwa przedsięwzięcia joint venture w sektorze półprzewodników, z których jedno – między Essence Global Group a partnerem indonezyjskim – wyceniono na 4,89 mld USD. Dane handlowe pokazują, że Indonezja pozostaje istotnym rynkiem dla amerykańskiego rolnictwa (11. miejsce globalnie), importując w ostatnich latach produkty rolne z USA o wartości ok. 3 mld USD rocznie.

24 lutego: Stany Zjednoczone wycofały się z kontrowersyjnej kandydatury na ambasadora w Malezji. Amerykański rząd wycofał kontrowersyjną

nominację australijsko-amerykańskiego komentatora Nicka Adamsa na ambasadora w Malezji, planując zastąpienie go zawodowym dyplomatą. Decyzja ta zapadła po szerokiej krytyce, jaka towarzyszyła jego nominacji w lipcu 2025 r., gdy w Malezji wybuchły protesty przeciwko jego ostrej, skrajnie prawicowej retoryce, postrzeganej jako islamofobiczna i nieprzystająca do realiów kraju o muzułmańskiej większości. Informację o rezygnacji z nominacji potwierdziło anonimowe źródło dyplomatyczne, a przedstawiciele malezyjskiej koalicji rządzącej przyjęli ją z wyraźnym zadowoleniem, podkreślając potrzebę wysłania do Kuala Lumpur dyplomaty kompetentnego kulturowo i wolnego od obciążeń ideologicznych.

24 lutego: w Tajlandii rozpoczęła się 45. edycja manewrów wojskowych ze Stanami Zjednoczonymi Cobra Gold 2026. Tegoroczne ćwiczenia są prowadzone w wielu prowincjach kraju i bierze w nich udział ponad 8 tys. żołnierzy z 30 państw. Manewry mają na celu wzmocnienie zdolności operacyjnych oraz pogłębienie koordynacji między uczestnikami w warunkach dynamicznie zmieniającego się środowiska bezpieczeństwa międzynarodowego. Gospodarzami ćwiczeń są Tajlandia i Stany Zjednoczone, przy pełnym udziale m.in. Singapuru, Indonezji, Japonii, Korei Południowej i Malezji, podczas gdy Chiny, Indie i Australia uczestniczą selektywnie, głównie w komponentach humanitarnych. Dodatkowe państwa wspierają planowanie operacyjne w ramach powiększonych zespołów lub pełnią rolę obserwatorów.

26 lutego: Filipiny wzięły udział w ćwiczeniach w ramach wielostronnej działalności kooperacyjnej w obszarze morskim (Multilateral Maritime Cooperative Activity, MMCA) ze Stanami Zjednoczonymi i Japonią. Siły zbrojne trzech państw przeprowadziły drugie ćwiczenia w ramach MMCA w 2026 r., wpisujące się w szerszy cykl operacji mających na celu pogłębienie interoperacyjności sił zbrojnych państw partnerskich oraz wzmacnianie współpracy regionalnej na rzecz utrzymania koncepcji „wolnego i otwartego Indo-Pacyfiku”. Ćwiczenia koncentrowały się na kluczowych zdolnościach morskich, takich jak uzupełnianie zapasów na morzu, kwalifikacje w zakresie lądowania na pokładzie oraz doskonalenie procedur łączności. Równoległe do manewrów morskich przeprowadzono wymianę ekspercką na lądzie w Subic pomiędzy siłami amerykańskimi i filipińskimi, obejmującą szkolenia z zakresu informacji wizualnej, lotnictwa oraz sztuki morskiej. Działania te miały na celu ujednoczenie doktryn, taktyk i procedur operacyjnych, a tym samym zwiększenie gotowości do wspólnego reagowania na potencjalne zagrożenia dla bezpieczeństwa regionalnego. W ćwiczeniach uczestniczyły m.in. japoński samolot patrolowy P-3C, filipińska fregata raketowa BRP Antonio Luna, jednostka straży przybrzeżnej BRP Gabriela Silang, a także filipińskie statki powietrzne, w tym śmigłowiec AW159 Wildcat i samoloty FA-50. Stronę

amerykańską reprezentował niszczyciel rakietowy typu Arleigh Burke USS Dewey oraz morski samolot patrolowy P-8A Poseidon.

KOMENTARZ

Stany Zjednoczone oraz Indonezja zakończyły negocjacje nad dwustronnym, wzajemnym porozumieniem handlowym, które zakłada redukcję amerykańskich ceł na import z Indonezji z poziomu 32% do 19%. Dokument został podpisany w Waszyngtonie przez indonezyjskiego ministra koordynującego do spraw gospodarczych Airlanggę Hartarto oraz przedstawiciela handlowego Stanów Zjednoczonych Jamiesona Greera i wpisuje się w szerszy proces zacieśniania współpracy politycznej i strategicznej między oboma państwami. Jednocześnie kontekst realizacji porozumienia uległ istotnemu skomplikowaniu w związku z orzeczeniem Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych, który uznał, że prezydent Donald Trump nie był uprawniony do nakładania ceł na podstawie ustawy International Emergency Economic Powers Act.

Zgodnie z postanowieniami umowy Dżakarta zobowiązała się do zniesienia barier handlowych wobec ponad 99% towarów pochodzących ze Stanów Zjednoczonych, obejmujących między innymi produkty rolne, sprzęt i wyroby medyczne, owoce morza, technologie informacyjno-komunikacyjne oraz towary sektora motoryzacyjnego i chemicznego. Indonezja zadeklarowała również redukcję barier pozataryfowych, w tym wymogów licencyjnych oraz regulacji dotyczących lokalnej zawartości, a także uznanie amerykańskich norm w zakresie bezpieczeństwa i emisji spalin pojazdów oraz standardów dla wyrobów medycznych i farmaceutycznych, równoległe z liberalizacją zasad handlu cyfrowego. Negocjacje, prowadzone od lipca i okresowo zagrożone fiaskiem, zakończyły się mimo utrzymania w porozumieniu klauzuli umożliwiającej Stanom Zjednoczonym jego wypowiedzenie i przywrócenie wyższych stawek celnych w przypadku zawarcia przez Indonezję preferencyjnego układu handlowego z państwem uznanym za zagrażające kluczowym interesom amerykańskim. W zamian Indonezja uzyskała zwolnienia celne dla części swoich produktów, takich jak czekolada, kauczuk naturalny i kawa, a w dłuższej perspektywie liczy na objęcie preferencjami kolejnych setek pozycji taryfowych, w tym oleju palmowego. Integralnym elementem umowy są również zobowiązania indonezyjskich przedsiębiorstw do zakupu towarów

amerykańskich o łącznej wartości około 33 mld USD, co ma sprzyjać ograniczeniu indonezyjskiej nadwyżki handlowej. Obie strony prezentują porozumienie jako kompromis łączący liberalizację wymiany handlowej z ochroną interesów strategicznych oraz suwerenności gospodarczej.

Wyrok amerykańskiego Sądu Najwyższego, stwierdzający niekonstytucyjność wykorzystania IEEPA do wprowadzania ceł, zmusił administrację Stanów Zjednoczonych do poszukiwania alternatywnych podstaw prawnych dla polityki taryfowej. Jeszcze w dniu ogłoszenia orzeczenia prezydent podpisał rozporządzenie wprowadzające dziesięcioprocentowe cła na import ze wszystkich państw na mocy sekcji 122 ustawy o handlu z 1974 roku, dopuszczającej czasowe restrykcje importowe do 150 dni, a dzień później zapowiedział podniesienie stawki do 15%. Wiele wskazuje na to, że Biały Dom będzie dążył do odbudowy poziomu taryf sprzed decyzji Sądu Najwyższego poprzez wykorzystanie sekcji 301, odnoszącej się do nieuczciwych praktyk handlowych, oraz sekcji 232, odwołującej się do przesłanek bezpieczeństwa narodowego. Dalsze kroki Waszyngtonu będą miały znaczenie nie tylko dla Indonezji, lecz także dla Kambodży i Malezji, które również zawarły ze Stanami Zjednoczonymi dwustronne umowy przewidujące taryfy na poziomie 19%. Pomimo orzeczenia Sądu Najwyższego istnieją przesłanki, że zawarte porozumienia będą nadal stosowane, na co wskazuje [stanowisko](#) przedstawiciela handlowego Stanów Zjednoczonych.

Paradoksalnie, wśród państw Azji Południowo-Wschodniej największymi przegranymi wyroku Sądu Najwyższego okazały się te kraje, które podpisały umowy handlowe ze Stanami Zjednoczonymi, natomiast relatywnym beneficjentem decyzji są Chiny. Orzeczenie doprowadziło bowiem do uchylenia zarówno 10% bazowych ceł wzajemnych, jak i dodatkowych 10% taryf nałożonych w związku z rolą Chin w handlu fentanylem, przy czym te ostatnie miały szczególne znaczenie, gdyż obejmowały wszystkie towary bez wyjątku, w przeciwieństwie do ceł wzajemnych wyłączających wiele produktów elektronicznych. Chiny nadal będą objęte nowymi 15% stawkami, które jednak nie dotyczą tych samych kategorii produktów co wcześniejsze cła wzajemne. Niezależnie od formalnego statusu obowiązywania dwustronnych umów celnych z wybranymi państwami regionu należy oczekiwać, że administracja Donalda Trumpa będzie konsekwentnie wykorzystywać instrumenty dochodzeniowe przewidziane w sekcjach 301 i 232 w celu rekonstrukcji reżimu taryfowego w Azji Południowo-Wschodniej.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

